

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Jūsu Tiesības](#) > [Nepilngadīgo Tiesības Tiesas Procesā](#) > France

Saturu nodrošina

Francija

Nepilngadīgo tiesības tiesas procesā

Francija

1. Nepilngadīgo tiesībspēja un rīcībspēja

Nepilngadīgajiem, kuri nav sasnieguši 18 gadu vecumu, saskaņā ar Francijas tiesību aktiem nav tiesībspējas un rīcībspējas. Savas tiesības viņi var īstenot ar savu likumīgo pārstāvju (parasti tie ir viņu vecāki) starpniecību. Nepilngadīgajiem jābūt iesaistītiem visos lēmumos, kas viņus skar un ietekmē, atkarībā no viņu vecuma un spriestspējas.

2. Atbilstošu procedūru pieejamība

Par lietām, kurās iesaistīti nepilngadīgie, ir atbildīgs specializēts personāls, jo īpaši specializētie tiesneši nepilngadīgo lietu tiesās. Tiesvedībā, kas attiecas uz nepilngadīgajiem, var iesaistīties Jauniešu aizsardzības direkcija (*Protection judiciaire de la jeunesse*) un pilnvarotas organizācijas.

Tiesību aktos paredzēts, ka nepilngadīgie var celt prasību pret saviem vecākiem. Šādā gadījumā neatkarīgu personu var iecelt par *ad hoc* administratoru.

Krimināllietās nepilngadīgajiem ir tiesības apspriesties ar advokātu, un tam nav vajadzīga vecāku atļauja. Juridisko palīdzību sniedz bez maksas. Advokātus uzskata par pirmo kontaktpunktu informācijas iegūšanai, un viņu uzdevums ir atbalstīt un aizsargāt nepilngadīgos. Viņi var prasīt sprieduma pasludināšanu slēgtā tiesas sēdē, nepilngadīgā nosēdināšanu tā, lai viņš neredzētu apsūdzēto, jebkādas papildu medicīniskas apskates aizstāšanu ar lietas materiālu pārskatīšanu un konkrētu izmeklēšanas darbību (piemēram, konfrontācijas (*confrontation*)) neveikšanu.

— Ja nepilngadīgais ir apsūdzētais vai tiesvedības puse un ir pārkāptas kādas no viņa tiesībām, tiesvedību vai aizturēšanu var atcelt. Nepilngadīgos (kuri vecāki par 10 gadiem) var turēt apcietinājumā īpaši apmācītu speciālistu uzraudzībā nepilngadīgajiem paredzētās telpās.

— Ja nepilngadīgais ir liecinieks lietā, tiesnešiem un kriminālpolicijas amatpersonām jāņem vērā viņa neaizsargātība. Nepilngadīgajiem, kuri ir jaunāki par 16 gadiem, nav jānodod zvērests.

— Nepilngadīgajiem, kuri ir cietušie, piešķir īpašu aizsardzību. Turklāt, ja nepilngadīgais ir prasītājs civilprocesā, tas var pieprasīt kompensāciju par nodarīto kaitējumu. Ja notiesātais likumpārkāpējs nav maksāspējīgs, cietušais var saņemt kompensāciju no [garantiju fonda](#) (atkarībā no apstākļiem), Noziegumos nodarīta kaitējuma kompensāciju iestādes (CIVI) un/vai Noziegumos cietušo piedziņas palīdzības dienesta (SARVI).

Civillietās nepilngadīgie parasti ir jāpārstāv viņu likumīgajam pārstāvim. Ja starp nepilngadīgo un viņa vecākiem ir interešu konflikts, ieceļ administratoru. Vecāki 15 dienu laikā var pārsūdzēt administratora iecelšanu.

Konkrētās situācijās tiesību akti skaidri nosaka, ka nepilngadīgie var rīkoties patstāvīgi (jo īpaši tas attiecas un nepilngadīgajiem, kas pakļauti riskam saistībā ar palīdzību izglītības iegūšanā, pieteikumiem par apliecinājumiem izceļšanās noteikšanai, pieteikumiem rīcībspējas piešķiršanai un pieteikumiem nepavadītu nepilngadīgu ārvalstnieku valsts piederības noteikšanai).

3. Tiesību akti un pasākumi termiņu saīsināšanai lietās, kurās iesaistīti nepilngadīgie

Krimināllietās, lai nodrošinātu, ka tiesas sēde notiek 10 dienu līdz divu mēnešu laikā, prokurors var likt nepilngadīgajam nekavējoties ierasties nepilngadīgo lietu tiesā. Šī procedūra ir iespējama tikai tad, ja izmeklēšana faktu noskaidrošanai vairs nav nepieciešama, tā attiecas uz konkrētiem noziedzīgiem nodarījumiem un tiek ievērots nepilngadīgā vecums un piespriestais sods. Turklāt agrāka ierašanās tiesā sniedz prokuroram iespēju pieprasīt tiesas sēdi nepilngadīgo lietu tiesā viena līdz trīs mēnešu laikā.

Civillietās nav īpaša noteikuma procedūras paātrināšanai pirmajā instancē lietās, kurās iesaistīti nepilngadīgie, tomēr tiesību akti nosaka, ka tad, ja tiek pārsūdzēts nepilngadīgo lietu tiesas nolēmums, lieta jāizskata prioritārā kārtā.

4. Īpaši mehānismi un procedūras bērna atbalstam un bērna interešu aizsardzībai

Bērna intereses ir būtisks apsvēruma tiesvedībā, kurā iesaistīti bērni. Tiesību aktos bieži uzsvērts, ka tiesnešiem ir jāpamato viņu lēmumi ar būtiskajiem bērnu interešu aizsardzības kritērijiem. Viņiem jāņem vērā bērna ģimenes, sociālā un ekonomiskā situācija un paustie viedokļi. Tomēr nepastāv protokoli vai pamatnostādnes, kuros būtu definētas bērna intereses.

Krimināllietās reģionālās iestādes brīdina tiesu iestādi par to, ka nepilngadīgais ir vai, iespējams, ir cietis no vardarbīgas izturēšanās. Ja nepilngadīgais ir cietis no seksuālas vardarbības, prokuroram ir nekavējoties jāinformē nepilngadīgo lietu tiesnesis un jāpieprasa palīdzība rehabilitācijai.

Pienākumi, kas izriet no advokāta un klienta saziņas konfidencialitātes, nav piemērojami gadījumos, kas saistīti ar vardarbīgu izturēšanos pret nepilngadīgajiem vai viņu tiesību nenodrošināšanu. Dažādiem noziegumiem, kas izdarīti pret nepilngadīgajiem, ir ilgāki noilguma termiņi, kas sākas tikai tad, kad cietušais sasniedz pilngadību. Tiesas sēdēm, kurās apsūdzētais ir nepilngadīgs, jānotiek slēgti. Tiesas sēžu saturs publicēšana ir aizliegta.

Civillietās nepilngadīgo lietu tiesas tiesnesis ir atbildīgs par rehabilitācijas palīdzību, ja nepilngadīgais ir pakļauts riskam. Turklāt Civilkodekss nosaka plašas pilnvaras ģimenes lietu tiesu tiesnešiem, kuriem ir «īpaši jā rūpējas par bērnu interešu aizsardzību».

5. Ar nepilngadīgajiem saistītu nolēmumu izpilde

Krimināllietās jebkuru pasākumu īstenošanā tiek tieši iesaistīti nepilngadīgā vecāki un advokāts. Nepilngadīgo lietu tiesas tiesnesis vai izmeklēšanas tiesnesis izmeklēšanas posmā var noteikt dažādus pasākumus (nepilngadīgajiem vecumā no 10 līdz 18 gadiem: bērna ievietošanu attiecīgās iestādēs, probāciju, labošanas pasākumus un dienas aktivitātes; nepilngadīgajiem vecumā no 13 līdz 18 gadiem: pirmstiesas aizturēšanu, tiesas uzraudzību un novērošanu dzīvesvietā, izmantojot elektroniskās novērošanas metodes).

Bērnu lietu tiesa nepilngadīgajiem vecumā no 10 līdz 18 gadiem var noteikt nepilngadīgā nodošanu viņa ģimenei, labošanas pasākumus, nosacītu notiesāšanu ar probāciju, dienas aktivitātes, ievietošanu attiecīgās iestādēs vai tiesas aizsardzību. Nepilngadīgajiem vecumā no 13 līdz 18 gadiem tiesa var arī izteikt aizrādījumu vai brīdinājumu, noteikt labošanas pasākumus, dienas aktivitātes (kas nepilngadīgajiem vecumā no 16 līdz 18 gadiem var būt piespiedu darbs), probāciju vai tiesas aizsardzību. Nepilngadīgajiem vecumā no 10 līdz 18 gadiem piespriežamie sodi ir šādi: aizliegums apmeklēt konkrētas vietas, aizliegums tikt ar konkrētām personām, ievietošana noteiktās iestādēs un — kā galējā iespēja attiecībā uz nepilngadīgajiem, kuri vecāki par 13 gadiem, — ieslodzījums (ieslodzījuma vietas nepilngadīgo nodaļā vai mazgadīgo likumpārkāpēju iestādē; klāt jābūt specializētiem lietas speciālistiem).

Civillietās nolēmumi par aizgādību, uzturlīdzekļiem vai riskam pakļautu nepilngadīgo aizsardzību ir izpildāmi nekavējoties. Atkarībā no nepilngadīgā spriestspējas līmeņa lielākajā daļā gadījumu tiesas spriedums ir jāizpilda vecākiem. Ja nepilngadīgajam ir konflikts ar vecākiem un tiesa lietā vēl nav pieņēmusi attiecīgu nolēmumu (piemēram, ieceļot aizbildni), par pasākumu izpildi nepilngadīgā interesēs ir atbildīgs administrators.

6. Adopcija

Adopcijai ir vairāki posmi — atļaujas saņemšana, bērna un adoptētāja savstarpējās saiknes izveide un juridiskā procedūra, kurā tiek nodibinātas vecāku un bērna attiecības. Francijā ir divi adopcijas veidi — vienkāršā adopcija (sākotnējās vecāku un bērna attiecības tiek saglabātas) un pilnīga adopcija (tikai bērniem, kuri jaunāki par 15 gadiem; sākotnējās vecāku un bērna attiecības tiek aizstātas ar bērna attiecībām ar adoptētājiem).

Augstajai tiesai (*Tribunal de Grande Instance*) ir jurisdikcija abos gadījumos, un adopciju var atļaut tikai tad, ja tā ir nepilngadīgā interesēs. Ja nepilngadīgais ir vecāks par 13 gadiem, ir vajadzīga viņa piekrišana adopcijai.

[Bērniem draudzīga justīcija Francijā\(749 Kb\)](#) (749 Kb)

■ Lapa atjaunināta: 31/07/2020

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.